

РЭФЕРАТ

Бусел Вольга Мікалаеўна

**Архіўныя, бібліятэчныя і музейныя зборы замку князёў Радзівілаў у
Нясвіжы ў пач. 1870 – 1915 гг.**

Колькасць старонак -50, найменняў скарыстаных крыніц і літаратуры -56.
Ключавыя словы: АНТОНІ ВІЛЬГЕЛЬМ РАДЗІВІЛ, МАРЫЯ ДЭ КАСТЭЛЯН,
НЯСВІЖ, АРХІЎ, БІБЛІЯТЭКА, МУЗЕЙНЫЯ ЗБОРЫ.

Тэма, прысвечаная аднаўленчым мерапрыемствам Нясвіжскага замка Радзівілаў, а таксама працэс вяртання фамільных каштоўнасцей у родавую скарбніцу у перадваенны перыяд ардынатам Антоніям Вільгельмам Радзівілам і яго жонкай Марыяй Даротай дэ Кастэлян уяўляе вялікую цікавасць для даследчыкаў. Але да цяперашняга часу абагульняючага даследавання па пытанню вяртання статуса рэзідэнцыі Нясвіжскаму замку і фамільных каштоўнасцей у родавую скарбніцу праведзена не было.

Мэтай дадзенай дыпломнай працы з'яўляецца даследаванне ходу і вынікаў аднаўленчай працы Антонія Радзівіла і Марыі дэ Кастэлян па вяртанні і папаўненні архіўных, бібліятэчных і музейных збораў роду падчас аднаўлення Нясвіжскага замка як княскай рэзідэнцыі роду Радзівілаў ў пач.1870 – 1915 гг.

Аб'ектам дадзенага даследавання з'яўляюцца архіўныя крыніцы і навуковыя даследаванні, прысвечаныя аднаўленчым працам Радзівілаў па вяртанню фамільных каштоўнасцей роду. Прадметам даследавання - асобы Антонія Радзівіла і Марыі дэ Кастэлян і іхнія архіўныя, бібліятэчныя і музейныя зборы ў іх.

Метады даследавання: аналіз, сінтэз, параўнанне, абагульненне, метады крыніцазнаўчага аналіза, гісторыка-параўнальны метады.

У выніку даследавання былі вызначаны мерапрыемствы па аднаўленні Нясвіжскага замка і вяртанні яму статуса рэзідэнцыі рода Радзівілаў. Таксама былі вызначаны накірункі дзейнасці Антонія Вільгельма Радзівіла і Марыі Дароты дэ Кастэлян па вяртанню фамільных каштоўнасцей у родавую скарбніцу ў перыяд пач. 1870-1915 гг.

Вынікі, атрыманыя пры даследаванні дадзенай тэмы, могуць быць выкарыстаны пры напісанні абагульняючых прац па гісторыі аднаўлення Нясвіжскага замка, аб лёсе родавых каштоўнасцей роду Радзівілаў. Апрача таго могуць быць скарыстаны даследаванні па архіўнай справе, гісторыі і складзе бібліятэчных і музейных збораў.

Атрыманыя вынікі даследавання распрацаваны аўтарам дыпломнай працы асабіста і грунтоўца на самастойных высновах.

РЕФЕРАТ

Бусел Ольга Николаевна

Архивные, библиотечные и музейные собрания замка князей Радзивиллов в Несвиже в нач. 1870 – 1915 гг.

Количество страниц – 50, наименований использованных источников и литературы – 56.

Ключевые слова: АНТОНИЙ ВИЛЬГЕЛЬМ РАДЗИВИЛЛ, МАРИЯ ДЕ КАСТЕЛЛЯН, НЕСВИЖ, АРХИВ, БИБЛИОТЕКА, МУЗЕЙНЫЕ СОБРАНИЯ.

Тема, посвященная восстановительным мероприятиям Несвижского замка Радзивиллов, а также процесс возвращения фамильных ценностей в родовую сокровищницу в передвоенный период ардинамом Антонием Вильгельмом Радзивиллом и его женой Марией Доротай де Каstellян представляет большой интерес для исследователей. Но до сегодняшнего времени обобщающего исследования по вопросу возвращения статуса резиденции Несвижскому замку и фамильных ценностей в родовую сокровищницу не было проведено.

Целью данной дипломной работы является отражение хода и результатов восстановительной работы Антония Радзивилла и Марии де Каstellян по возвращению и пополнению архивных, библиотечных и музейных собраний рода во время восстановления Несвижского замка как княжеской резиденции рода Радзивиллов в нач. 1870-1915 гг.

Объектом исследования являются архивные источники и научные исследования, посвященные исследованиям восстановительных работ Радзивиллов по возвращению фамильных ценностей рода. Предметом исследования – личности Антония Радзивилла и Марии де Каstellян и архивные, библиотечные и музейные собрания.

Методы исследования: анализ, синтез, сравнение, обобщение, метод источниковедческого анализа, историко-сравнительный метод.

В результате исследования были определены мероприятия по восстановлению Несвижского замка и возвращению ему статуса резиденции рода Радзивиллов. Также были определены направления деятельности Антония Вильгельма Радзивилла и Марии Дороты де Каstellян по возвращению фамильных ценностей в родовую сокровищницу в период нач. 1870-1915 гг.

Результаты, полученные при исследовании данной темы, могут быть использованы при написании обобщенных работ по истории восстановления Несвижского замка, о судьбе родовых ценностей рода Радзивиллов. Кроме того, могут быть использованы исследования по архивному делу, истории и составе библиотечных и музейных собраний.

Полученные результаты исследования разработаны автором дипломной работы лично и основаны на самостоятельных выводах.

RESUMEN
Volga Mikalayeuna Búsel

**Las colecciones del archivo, de la biblioteca y del museo
del palacio de los príncipes de Radziwil en Niasvizh
desde los inicios del año 1870 hasta 1915.**

Páginas 50, títulos de fuentes y de obras literarias utilizadas 56, las palabras clave: ANTONIO WILHELM RADZIWIŁ, MARIA DE CASTELLÁN, NIASVIZH, ARCHIVO, BIBLIOTECA, COLECCIONES DEL MUSEO.

Es de gran interés para los investigadores el tema dedicado al proceso de restauración del palacio de los Radziwil en Niasvizh y al proceso de restitución de valores familiares al tesoro patrimonial en el periodo antes de la Gran Guerra por el ordinato Antonio Wilhelm Radziwil y su esposa Maria Dorota de Castellan. Sin embargo hasta la hora no hubo ninguna investigación de carácter general dedicada a la restitución del estatus de la residencia al castillo de Niasvizh y de los valores familiares al tesoro patrimonial.

El fin de esta tesis de diploma es la investigación del proceso y los resultados de las actividades de Antonio Wilhelm Radziwil y de Maria Dorota de Castellan de la restitución y el enriquecimiento de las colecciones familiares del archivo, de la biblioteca y del museo durante las obras de restauración del castillo de Niasvizh en los años 1870-1915.

El tema de la presente investigación son las fuentes de archivo y investigaciones científicas dedicadas al proceso de restitución de valores familiares. El objeto de la investigación son las personalidades de Antonio Wilhelm Radziwil y de Maria Dorota de Castellan e sus colecciones del archivo, de la biblioteca y del museo.

Los métodos de la investigación son el análisis, la síntesis, la comparación, los métodos de los estudios de las fuentes, el método de la comparación histórica.

Los resultados del presente trabajo permitieron determinar las actividades de la restauración del castillo de Niasvizh e su restitución como la residencia del clan de los Radziwil. Fueron determinadas las directrices de las actividades de Antonio Wilhelm Radziwil y de Maria Dorota de Castellan en el proceso de restitución de los valores familiares al tesoro patrimonial en los años 1870-1915.

Los resultados de la investigación pueden ser utilizados en las obras generales que describen la historia de la restauración del castillo de Niasvizh, en las obras dedicadas al destino de los valores familiares de los Radziwil. Además se las puede utilizar en las investigaciones de la archivística, de la historia y de la composición de las colecciones de bibliotecas y de museos. Los resultados obtenidos son de la elaboración personal de la autora y están basados en las conclusiones independientes.

